

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2325

Vragen van de leden **Vietsch** en **Van Vroonhoven-Kok** (beiden CDA) aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en aan de minister van Justitie over *winst en aansprakelijkheid in de thuiszorg*. (Ingezonden 20 juli 2005)

1
Wat vindt u van het feit dat de AWBZ-erkende Stichting Curadomi, een stichting voor thuiszorg, alle zorg uitbestede aan Curadomi BV en dat de directeur van de Stichting Curadomi één van de eigenaren is van Curadomi BV?¹

2
Welke thuiszorgorganisaties hebben vergelijkbare constructies?

3
Is het toegestaan dat de stichting geen (positief) eigen vermogen opbouwt en dat de winst door de besloten vennootschap (b.v.) wordt uitgekeerd aan de aandeelhouders zoals de afgelopen jaren bij Curadomi het geval was?

4
Kan een dergelijke thuiszorgorganisatie het personeel vragen genoeg te nemen met een lager salaris, af te zien van de periodieke loonsverhoging en de

arbeidscontracten te flexibiliseren als men geen winst meer maakt?²

5
Wie zijn de bestuurders in deze constructie en wie is aansprakelijk voor mismanagement?

6
Hoe verhoudt deze constructie zich tot de opvatting van Good Governance zoals voorzien in de Wet toelating zorginstellingen (WTZi)?

7
Voldoen de jaarverslagen van de Stichting Curadomi aan de regeling Jaar-verslaggeving Zorginstellingen? Zo nee, op welke punten niet en wat gaat u hieraan doen?

8
Bent u bekend met het rapport «Investeren in de Samenleving», waarin een juridische verankering van de maatschappelijke onderneming en een waarborg van de publieke dienstverlening wordt geboden?³ Zo ja, zou volgens u de in het rapport geboden oplossing het bovenbeschreven oneigenlijk gebruik van publieke gelden kunnen voorkomen?

9
Wilt u aan de Kamer doen toekomen een uitwerking van maatschappelijk ondernemen in de AWBZ inclusief de juridische verankering voor het

geplande algemeen overleg⁴ inzake de brief over de Transparante en integrale tarieven in de gezondheidszorg?

¹ www.jaarverslagenzorg.nl

² de Gelderlander, 6 juli jl.

³ Publicatie van het Wetenschappelijk Instituut van het CDA, 21 januari 2005.

⁴ Algemeen Overleg, 15 september 2005.

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Ross-van Dorp** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport), mede namens de minister van Justitie. (Ontvangen 6 september 2005)

1, 2 en 5

Voor het verlenen van verzekerde zorg krachtens de Ziekenfondswet of AWBZ dient een zorginstelling (private organisaties, veelal stichtingen) te worden toegelaten. De wetten waarin dit systeem op dit moment geregeld is (Wet ziekenhuisvoorzieningen en Ziekenfondswet/AWBZ) kennen een onderscheid tussen intramurale voorzieningen en instellingen die ambulante of extramurale zorg verlenen. De eerste categorie heeft te maken met een expliciet winstverbod in de WZV, de tweede categorie niet. Het wetsvoorstel Wet toelatingen zorginstellingen (Wtzi), de moderne wijze van regulering van bouw en

toelating, vertrekt op het punt van het winst oogmerk vanuit de huidige stand van zaken met het doel de mogelijkheden op termijn te verruimen, nadat aan een aantal randvoorwaarden is voldaan. In het wetsvoorstel Wtzi, dat ter bespreking in de Eerste Kamer voorligt, is opgenomen dat het mogelijk is dat categorieën van zorginstellingen bij AMvB kunnen worden aangewezen die winst mogen beogen. De zorgverzekeraars, de tegenspeler van de zorginstellingen, zijn in de Zorgverzekeringwet ook winstbeogend.

Hoewel de WZV op dit moment een winstverbod kent, is het zorginstellingen wel toegestaan om werkzaamheden uit te besteden. Dit uitbesteden is vaak noodzakelijk voor het goed kunnen leveren van een totaalpakket (denk ook aan catering, schoonmaak, beveiliging, etc). Ook voor het leveren van de zorg zelf kan een instelling een derde nodig hebben. Aan het inhuren van derden zijn geen beperkingen gesteld. Het inhuren van een derde ontslaat uiteraard de toegelaten instelling niet van de plicht om zijn wettelijke en contractverplichtingen na te komen. De Stichting Curadomi heeft van de mogelijkheden voor uitbesteding gebruik gemaakt. De Stichting is toegelaten en wordt door de zorgverzekeraar gecontracteerd voor het leveren van de zorg. De daadwerkelijke levering kan aldus geschieden door het inhuren van personen (zoals uitzendorganisaties) of van organisaties (in de voorliggende casuïstiek een BV). In het licht van de wens om meer, en vooral ook meer divers, aanbod in de zorg te stimuleren is met deze constructie bij het toelaten van thuiszorgorganisaties in 1996 formeel ingestemd. Ook is er in 1998 voor gekozen om voor de ziekenhuiszorg een regeling te maken voor zelfstandige behandelcentra. Met betrekking tot de vraag of de vereiste transparantie en verantwoording nog duidelijk is als de toegelaten zorginstelling (Stichting Curadomi) voor 100% de zorgverlening laat uitvoeren door een andere organisatie (in de voorliggende casuïstiek: Curadomi BV) dient te worden opgemerkt dat de toegelaten zorginstelling volledig verantwoordelijk en aanspreekbaar is voor de verzekerde, verzekeraar, toezichthouder en de overheid.

Daarbij is én blijft de toegelaten zorginstelling verantwoordelijk voor de kwaliteit van de zorgverlening en de naleving van de wetgeving die verbonden is aan de levering van verzekerde zorg (zoals AWBZ, Ziekenfondswet, Kwaliteitswet Zorginstellingen, WTG, WZV/Wtzi en het Burgerlijk Wetboek). Deze aansprakelijkheid geldt ook onverkort indien de zorgverlening is uitbesteed aan een andere organisatie. In de voorliggende casuïstiek is het bestuur van de toegelaten Stichting Curadomi aanspreekbaar op de naleving van de wetgeving geldend voor de zorgverlening, ongeacht of deze door de Stichting materieel geleverd wordt of door de BV, voor de kwaliteit van de geleverde zorg, de verantwoording van de geleverde zorg aan het zorgkantoor en het CTG-Zaio en de levering van de gegevens aan het CAK. Indien de zorgverzekeraar (zorgkantoor) van mening is dat door de doormandatering de naleving van de – met de toegelaten instelling – gesloten overeenkomst tekortschiet dan kan de zorgverzekeraar de zorginstelling daarop aanspreken en zondig het contract met de zorginstelling opzeggen. Het College toezicht zorgverzekeringen heeft op 29 juni 2005 het rapport «rechtmatigheid en bedrijfsrisico's thuiszorginstellingen» uitgebracht dat raakt aan dit vraagstuk (zie bijlage). Het CTZ kondigt in dit rapport aan dat het dit najaar verdiepend onderzoek zal opstarten naar de omvang én de wijze van verantwoording bij uitbesteding van zorgverlening door toegelaten thuiszorginstellingen. Ik zal op dit voorstel van het CTZ tot verdiepend onderzoek positief reageren en het CTZ vragen met concrete voorstellen te komen ten einde een adequate verantwoording van geleverde zorg te waarborgen. Het gaat hier om de vraag of het tegelijkertijd uitoefenen van verschillende functies binnen de betrokken stichting en besloten vennootschap toelaatbaar is. Voor zowel de bestuurders van de stichting als voor de bestuurders van de besloten vennootschap zijn de gewone regels van het aansprakelijkheidsrecht van het Burgerlijk Wetboek van toepassing. Het gaat hier tevens om de integriteit van de betrokken bestuurders. Dat is een zaak voor de bestuurder én het is

in het bijzonder aan de raad van toezicht van de betrokken rechtspersoon (i.c. de stichting) om de bestuurder op zijn integriteit aan te spreken.

De combinatie van de functies van bestuurder/directeur van de toegelaten zorginstelling krachtens de WZV (die verantwoordelijk is voor de dagelijkse gang van zaken van de zorginstelling) met een aandeelhouderschap bij de organisatie aan wie werkzaamheden door dezelfde toegelaten stichting worden uitbesteed, is onwenselijk. De integriteit van de bestuurder is hier in het geding. Bij de transparantie-eisen bestuursstructuur van de Wtzi zal ik de onwenselijkheid van deze vervlechting van genoemde functies en de onverenigbaarheid ervan, uitspreken.

3

Zorginstellingen zijn, net als iedereen, zelf verantwoordelijk voor de opbouw van voldoende weerstandsvermogen. Het is toegestaan dat een stichting geen eigen vermogen opbouwt. Wel is het zo dat een toekomstgerichte en verstandige bestuurder de financiële reserves van zijn instelling op een voldoende niveau probeert te brengen en te houden, afgestemd op het risico dat de stichting loopt. Het intern toezichthoudende orgaan van een stichting controleert vervolgens het gevoerde financiële beleid. In de voorliggende casuïstiek heeft de zorgverzekeraar aan Curadomi een plan van aanpak gevraagd en zijn afspraken met de zorginstelling gemaakt over het financiële probleem. De verzekeraar zal toezien op de naleving van deze afspraken. Over uw vraag over de winstuitkering aan aandeelhouders merk ik het volgende op. Er is thans geen feitelijke regelgeving die de handelwijze van Curadomi verbiedt. Over de vraag of en zo ja, in hoeverre, het wenselijk is dat intramurale zorginstellingen in de toekomst winst mogen uitkeren of dat winst ten goede moet komen aan het maatschappelijke doel dat de onderneming nastreeft, is te vinden in de VWS-brief «Integrale en transparantie tarieven» (TK 2004–2005, 27 659, nr. 52).

4

Nee, de wet op de CAO bepaalt dat allen die een CAO zijn aangegaan en allen die bij de CAO zijn betrokken, zijn gebonden voor de duur van de

CAO. Indien een werkgever in een bepaalde situatie aanleiding ziet om lonen en arbeidsvoorwaarden te wijzigen, is een gebruikelijke weg dat de werkgever in overleg treedt met de werkgeversorganisaties die partij zijn bij de CAO die in de sector geldt. De CAO-thuiszorg bepaalt nader de voorwaarden waaronder CAO-partijen kunnen overeenkomen de CAO niet dan wel gedeeltelijk toe te passen.

6 en 7

De Regeling Jaarverslaglegging Zorginstellingen is alleen van toepassing op instellingen die onder de reikwijdte van de Wet ziekenhuisvoorzieningen (WZV) vallen. De thuiszorginstellingen vallen niet onder die reikwijdte. De naleving van de Regeling Jaarverslaglegging Zorginstellingen (RJZ) is door de thuiszorgsector in de meerjarenafspraken op vrijwillige basis toegezegd. Met de inwerkingtreding van het wetsvoorstel toelating zorginstellingen (Wtzi), die de WZV vervangt, vallen de thuiszorginstellingen (publiek en privaat) onder deze wet en geldt de wettelijke verplichting van de RJZ ook voor hen.

Met de Wtzi, die momenteel wacht op bespreking in de Eerste Kamer, wordt onder meer de verhouding tussen een raad van toezicht en directie/bestuur van een stichting duidelijker geregeld. Met de Wtzi zijn wettelijke eisen voor een transparante bestuursstructuur en een ordelijke bedrijfsvoering geregeld. Op het belang van deze regeling heeft het CTZ ook in zijn rapportage over onderzoek Stichting Thuiszorg Rotterdam gewezen (3 februari 2003). Deze zogenoemde transparantie-eisen zijn gekoppeld aan de toelating van zorginstellingen, omdat een transparant bestuur en een ordelijke bedrijfsvoering zijn noodzakelijke voorwaarden voor het (deugdelijk) functioneren van zorginstellingen. De instelling is vrij om het interne bestuur en toezicht naar eigen inzicht te regelen, maar moet wel duidelijk maken welke keuzes hij daarin gemaakt heeft én aangeven met wie hij samenwerkt in groter verband. Stichtingen zijn, als toegelaten instelling, krachtens de Wtzi wel verplicht om een toezichthoudend orgaan te benoemen. Dit zou voor de Stichting Curadomi betekenen dat een

toezichthoudend orgaan dient te worden aangesteld, waaraan het bestuur verantwoording dient af te leggen.

Of de instelling aan de transparantie-eisen voldoet, wordt bij de toelating (of bij de wijziging van de toelating) aan de hand van de statuten beoordeeld. Na de toelating dienen zorginstellingen via de Regeling voor de jaarverslaglegging zorginstellingen in hun jaarverslag/jaarrekening verantwoording af te leggen op welke wijze de zorginstellingen voldoen aan de transparantie-eisen Wtzi. Deze bepalingen vallen onder het toezicht van de accountant die zijn goedkeuring geeft op het jaarverslag. Bij onduidelijke regeling van het bestuur en het interne toezicht en bij een wanordelijke bedrijfsvoering kunnen voorschriften worden gesteld voor de toegelaten instelling en – in het uiterste geval – bij niet naleving daarvan kan de toelating worden ingetrokken.

8 en 9

Ja, ik ben bekend met het feit dat er adviezen zijn verschenen die betrekking hebben op maatschappelijk ondernemen. Zoals u bekend, heeft het kabinet in het kader van het project «De bruikbare rechtsorde» besloten tot het instellen van een interdepartementale werkgroep die onderzoek doet naar de wenselijkheid van een nieuwe rechtsvorm dan wel een modaliteit van een bestaande rechtsvorm voor de maatschappelijke onderneming. Hieronder zijn te rekenen rechtspersonen die ondernemen op het gebied van de gezondheidszorg, het onderwijs of de woningbouw. De planning is dat deze werkgroep, onder extern voorzitterschap, voor 1 juni 2006 een rapportage oplevert met daarin aanbeveling of – en zo ja, hoe – juridische verankering gewenst is.